



Buletin legislativ de drept comunitar

Aprilie-Mai 2010

Jurisprudență comunitară	1
Legislație comunitară	4

Aprilie-Mai 2010

Buletin legislativ de drept comunitar

Drept comunitar

Jurisprudență comunitară

1. Curtea de Justiție a soluționat pe 15 aprilie 2010 un caz referitor la o situație foarte des întâlnită: cea a costurilor de expediție pentru contractele încheiate la distanță în cazul în care consumatorul își exercită dreptul de retractare.

Mai precis, Cauza C-511/08 *Handelsgesellschaft Heinrich Heine GmbH v. Verbraucherzentrale Nordrhein-Westfalen eV* are la bază solicitarea unei asociații a consumatorilor din Germania către un comerciant ca în cazul în care consumatorii denunță unilateral contractul încheiat la distanță în termenul legal, comerciantul să le returneze atât prețul produsului cât și costurile inițiale de expediere.

Directiva 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 1997 privind protecția consumatorilor cu privire la contractele la distanță ("**Directiva 97/7/CE**") prevede că un consumator se poate retrage dintr-un contract încheiat la distanță într-un termen de cel puțin șapte zile lucrătoare, fără penalități și fără indicarea vreunui motiv. În cazul în care consumatorul își exercită acest drept, Directiva 97/7/CE prevede că furnizorul trebuie să îi ramburseze gratis sumele plătite, iar singurele cheltuieli care pot fi imputate consumatorului datorită exercitării dreptului de retractare sunt costurile directe ale returnării bunurilor.

Curtea de Justiție a subliniat că obiectivul dispozițiilor Directivei 97/7/CE referitoare la consecințele juridice ale retractării este de a nu descuraja consumatorul să își exercite dreptul de retractare, astfel că ar fi contrar obiectivului menționat ca aceste dispoziții să fie interpretate în sensul că ar autoriza statele membre să permită punerea în sarcina acestui consumator a costurilor de expediere în cazul retractării. Curtea a mai menționat că imputarea exclusiv în sarcina consumatorului a costurile de expediere, în plus față de costurile directe de returnare a bunurilor, ar fi de natură să pună în discuție repartizarea echilibrată a riscurilor între părțile la contractele încheiate la distanță, prin faptul că ar determina ca totalitatea obligațiilor legate de transportul mărfurilor să fie suportate de către consumator.

Prin urmare, Curtea a constatat că Directiva 97/7/CE se opune unei reglementări naționale care permite furnizorului, într-un contract încheiat la distanță, să impute consumatorului costurile de expediere a mărfurilor, în cazul în care acesta

din urmă își exercită dreptul de retractare.

2. Pe data de 6 mai 2010 Curtea de Justiție a soluționat Cauza C-63/09 Axel Walz / Clickair SA. Reclamantul a formulat împotriva companiei aeriene Clickair o acțiune judiciară prin care a solicitat obligarea acesteia la plata unei despăgubiri de 3200 Euro (2700 reprezentând daune materiale și 500 daune morale) pentru pierderea bagajelor înregistrate cu ocazia unui transport aerian.

Cauzei menționate îi este aplicabil art. 1 al Regulamentului Consiliului 2027/97 privind răspunderea operatorilor de transport privind transportul aerian al pasagerilor și al bagajelor acestora ("**Regulamentul nr. 2017/97**"), care dispune că prevederile din cadrul Convenției de la Montreal pentru unificarea anumitor norme referitoare la transportul aerian internațional ("**Convenția de la Montreal**") guvernează și răspunderea unui operator de transport din cadrul Comunității în ce privește transportul aerian al pasagerilor și bagajelor.

Astfel, răspunderea transportatorului în caz de distrugere, pierdere, deteriorare sau întârziere a bagajelor este limitată la suma de 1000 DST pentru fiecare pasager (sumă echivalentă aproximativ cu 1134,71 Euro), în afara cazului în care pasagerul, în momentul în care bagajul înregistrat a fost predat transportatorului, a făcut o declarație specială privind valoarea acestuia și a plătit, eventual, o sumă suplimentară. În acest din urmă caz, transportatorul este în principiu răspunzător pentru plata unei sume care nu poate depăși suma declarată.

În acest context, instanța națională a solicitat Curții de Justiție să se pronunțe dacă limita răspunderii prevăzută de Convenția de la Montreal include atât prejudiciul material, cât și prejudiciul moral rezultat de pierderea bagajelor.

În ceea ce privește competența Curții de a se pronunța asupra acestei chestiuni, Curtea consideră că prevederile Convenției de la Montreal fac parte din dreptul Uniunii Europene din momentul receptării prin norme comunitare și, de aceea, intră în competența sa.

Deși Convenția de la Montreal nu prevede o definiție a termenului de "prejudiciu", Curtea consideră că, din moment ce obiectivul Convenției de la Montreal este uniformizarea normelor referitoare la transportul aerian internațional, Curtea consideră că termenii trebuie interpretați uniform, indiferent de sensurile uzitate în drepturile interne ale statelor părți la Convenție și conform sensului obișnuit care trebuie acordat noțiunilor de "prejudiciu"/"daună" în dreptul internațional, obligatorii pentru Uniunea Europeană. Curtea aplică în acest sens art. 31 al Convenției de la Viena privind

Dreptul Tratatelor, care prevede că normele unui tratat trebuie interpretate în concordanță cu sensul obișnuit al termenilor și în lumina obiectului și scopului tratatului.

În al doilea rând, prin compararea prevederilor tratatului în diferitele limbi în care a fost tradus se observă că termenii de „daună” și „prejudiciu” sunt similare și că acestea trebuie să aibă același sens în cadrul capitolului privind răspunderea operatorului de transport. Astfel se observă că aceste noțiuni sunt folosite în același capitol, fără a se face în vreunul dintre cazuri, distincția între prejudiciu moral și material.

Mai mult, la nivelul dreptului public internațional, există Articolele privind responsabilitatea statelor pentru acte sau fapte ilicite cauzatoare de prejudicii a Comisiei de Drept Internațional a O.N.U. care prevede că „prejudiciul include orice daună, materială sau morală”.

În al treilea rând, Curtea analizează obiectivele enunțate în preambulul Convenției de la Montreal care au fost avute în vedere la adoptarea acesteia, și anume instituirea unui regim strict de răspundere a operatorilor de transport aerian. Prin urmare, Curtea apreciază că un asemenea regim strict al răspunderii implică faptul că trebuie menținut un „echilibru echitabil al intereselor”, în special în ceea ce privește interesele operatorilor de transport aerian și cele ale pasagerilor. În acest sens, statele părți la Convenție au convenit ca în anumite cazuri, cum ar fi distrugerea, pierderea sau întârzierea bagajelor, răspunderea operatorului de transport este limitată. În acest mod, acest „echilibru echitabil al intereselor” impune, în ipotezele în care operatorul de transport este obligat să răspundă în temeiul Convenției, limite clare ale despăgubirii, care să se raporteze la integralitatea prejudiciului suferit de fiecare pasager în fiecare dintre aceste ipoteze, independent de natura prejudiciului cauzat acestuia din urmă. O limitare a despăgubirii astfel concepute permite pasagerilor să fie despăgubiți, cu ușurință și repede, fără ca prin aceasta să se impună operatorilor de transport aerian o sarcină de reparare foarte împovăraătoare, dificil de identificat și de calculat, care ar putea să compromită și chiar să blocheze activitatea economică a acestora.

Curtea mai argumentează că prejudiciul care rezultă din pierderea bagajelor are o limită absolută, în lipsa oricărei declarații privind valoarea la momentul în care bagajul înregistrat a fost predat transportatorului sau plata unei sume suplimentare. Pentru toate aceste argumente, Curtea declară că noțiunea de „prejudiciu” din art.22 al Convenției de la Montreal trebuie interpretat în sensul că include atât daunele materiale, cât și daunele morale.

Legislație comunitară

1. Pe 20 aprilie 2010, Comisia a adoptat Regulamentul (UE) nr. 330/2010 privind aplicarea articolului 101 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene categoriilor de acorduri verticale și practici concertate ("**Regulamentul nr. 330/2010**"), care consacră excepții pe categorii pentru anumite acorduri de distribuție și alte restricții verticale.

Acordurile de distribuție încheiate între societăți cu o cotă de piață mai mare de 30% sunt în principiu supuse interdicției prevăzute la art. 101 alineatul 1 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și prin urmare sunt ilegale dacă nu sunt exceptate individual potrivit alineatului 3 al aceluiași articol. În acest sens, Regulamentul nr. 303/2010 prevede că sunt exceptate de la aplicare articolului 101 alineatul 1 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene toate acordurile verticale, adică acordurile sau practicile concertate convenite între două sau mai multe întreprinderi care acționează fiecare, în sensul acordului sau al practicii concertate, la niveluri diferite ale procesului de producție și de distribuție, și care conțin restricții verticale cu privire la condițiile în care părțile pot cumpăra, vinde sau revinde anumite bunuri sau servicii. Condițiile pentru a beneficia de această excepție pe categorii sunt:

- Acordul vertical să nu fie încheiat între întreprinderi concurente decât dacă este nerez reciproc și (i) furnizorul este un producător și un distribuitor de bunuri, în timp ce cumpărătorul este un distribuitor și nu o întreprindere concurentă care acționează în calitate de producător, ori (ii) furnizorul este un prestator de servicii la mai multe niveluri comerciale, în timp ce cumpărătorul furnizează bunurile sau serviciile sale la nivelul comercializării cu amănuntul și nu reprezintă o întreprindere concurentă la nivelul comercial la care își achiziționează serviciile contractuale;
- Cota de piață deținută de furnizor nu depășește 30 % din piața relevantă pe care acesta vinde bunurile sau serviciile contractuale, iar cota de piață deținută de cumpărător nu depășește 30 % din piața relevantă pe care acesta cumpără bunurile sau serviciile contractuale;
- Să nu fie implicate restricții grave ale concurenței, adică:
 - Restrângerea capacității cumpărătorului de a-și stabili prețul de vânzare;
 - Restrângerea teritoriului în care, ori a clienților cărora, un cumpărător parte la acord le poate vinde bunurile ori serviciile contractuale, cu anumite excepții;

- Restrângerea vânzărilor active sau pasive către utilizatorii finali de către membrii unui sistem de distribuție selectivă care acționează pe piață în calitate de vânzători cu amănuntul;
- Restrângerea livrărilor încrucișate între distribuitori în interiorul unui sistem de distribuție selectivă;
- Restrângerea convenită între un furnizor de componente și un cumpărător care assemblează aceste componente, care limitează posibilitatea furnizorului de a vinde aceste componente ca piese de schimb utilizatorilor finali, unor prestatori de reparații sau altor prestatori de servicii cărora cumpărătorul nu le-a încredințat repararea sau întreținerea bunurilor sale.

Exceptarea pe categorii reglementată de Regulamentul nr. 303/2010 nu se aplică:

- Obligațiilor de neconcurență a cărei durată este nedeterminată sau depășește cinci ani (cu precizarea că o obligație de neconcurență care poate fi reînnoită tacit după o perioadă de 5 ani este considerată încheiată pe durată nedeterminată);
- Obligațiilor care interzic cumpărătorului, după încetarea acordului, să producă, să cumpere, să vândă sau să revândă bunurile sau serviciile;
- Obligațiilor care impun membrilor unui sistem de distribuție selectivă să nu vândă mărcile anumitor furnizori concurenți.

Comisia poate retrage beneficiul aplicării Regulamentului nr. 303/2010 în cazul în care constată într-un caz particular că un acord căruia i se aplică exceptarea pe categorii are totuși efecte care sunt incompatibile cu articolul 101 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. De asemenea, autoritatea de concurență a unui stat membru poate retrage beneficiul Regulamentului nr. 303/2010 pentru teritoriul statului membru în cauză sau pentru o parte a acestuia, atunci când, într-un anumit caz, un acord căruia i se aplică exceptarea prevăzută de Regulamentul nr. 303/2010 are totuși efecte care sunt incompatibile cu articolul 101 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene pe teritoriul statului membru, sau într-o parte a acestuia și numai dacă un asemenea teritoriu are toate caracteristicile unei piețe geografice distincte.

Regulamentul nr. 303/2010 este însoțit de un Ghid elaborat de Comisie, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/competition/antitrust/legislation/guidelines_vertical_en.pdf, numai în limba engleză.

Regulamentul nr. 303/2010 intră în vigoare pe 1 iunie 2010, când va înlocui

Regulamentul nr. 2790/1999, și expiră la 31 mai 2022. Interdicția prevăzută la articolul 101 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene nu se aplică pe perioada 1 iunie 2010 - 31 mai 2011 acordurilor deja în vigoare la 31 mai 2010 care nu îndeplinesc condițiile de exceptare prevăzute de Regulamentul nr. 303/2010, dar care, la 31 mai 2010, îndeplinesc condițiile de exceptare prevăzute de Regulamentul nr. 2790/1999.

2. În luna mai 2010 a intrat în vigoare Directiva (UE) nr. 13 din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) („**Directiva nr. 13/2010**”)

Directiva nr. 13/2010 reglementează normele care trebuie respectate de furnizorii de servicii mass-media din statele membre, înlocuind Directiva 89/552/CEE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 octombrie 1989 privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune, care a fost modificată de mai multe ori.

Potrivit Directivei nr. 13/2010, libera recepționare a serviciilor mass-media este garantată, iar statele membre nu trebuie să restricționeze retransmisia acestora pe propriul teritoriul din alte state membre din motive care se încadrează în domeniile reglementate, cu anumite derogări exprese ce trebuie notificate Comisiei pentru a se pronunța asupra conformității acestora cu Directiva nr. 13/2010. Cu toate acestea, statele membre pot impune norme mai detaliate sau stricte furnizorilor aflați sub jurisdicția lor, dacă sunt în conformitate cu legislația comunitară.

Destinatarii serviciilor mass-media trebuie să aibă acces la anumite informații, precum denumirea furnizorului de servicii, adresa geografică unde este stabilit, coordonatele acestuia și, dacă este cazul, organismele de reglementare sau de supraveghere competente. Statele membre trebuie să garantează că serviciile mass-media nu conțin incitări la ură pe criterii de rasă, sex, religie sau naționalitate și sunt obligate să nu transmită opere cinematografice în afara perioadelor convenite cu titularii de drepturi.

Comunicațiile comerciale trebuie să îndeplinească anumite cerințe: să fie ușor recunoscute ca atare, fără tehnici subliminale, care nu aduc atingere demnității umane, ș.a.m.d. Totodată, serviciile/ programele sponsorizate trebuie să nu afecteze responsabilitatea și independența editorială a furnizorului de servicii

mass-media, iar telespectatorii trebuie informați clar cu privire la existența acordului de sponsorizare.

Poziționarea (plasarea) de produse este, ca regulă, interzisă, însă statele membre pot decide să permită asemenea activități în cazul, de exemplu, operelor cinematografice, programelor de sport și de divertisment.

În ceea ce privește serviciile mass-media audiovizuale la cerere, statele membre trebuie să adopte măsurile corespunzătoare pentru a garanta protejarea minorilor și să încurajeze producțiile europene și accesul la acestea.

În ceea ce privește exclusivitatea și reportajele scurte de știri, statele membre trebuie să ia măsuri necesare pentru a garanta că nu dețin exclusivitatea asupra transmisiei unor evenimente considerate de importanță majoră pentru societate, din cadrul unei liste elaborate de statul membru, dacă s-ar prejudicia o parte substanțială a publicului de a urmări astfel de evenimente. Comisia verifică compatibilitatea măsurilor cu dreptul Uniunii și le publică în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Statele membre trebuie să asigure accesul oricărui emițător stabilit în spațiul Uniunii, în condiții corecte, rezonabile și nediscriminatorii, la evenimente de mare interes pentru public transmise în exclusivitate de către un emițător aflat sub jurisdicția lor, iar în cazul în care o altă stație de emisie stabilită în același stat membru solicită accesul, acesta i se acordă.

Statele membre garantează, dacă este posibil, faptul că stațiile de emisie rezervă operelor europene o proporție majoritară din timpul lor de emisie, scăzându-se timpul pentru știri, evenimente sportive, jocuri, publicitate. Statele membre raportează Comisiei o dată la 2 ani măsurile luate în acest sens.

Publicitatea și teleshoppingul trebuie să fie imediat identificabile ca atare și separate de conținutul editorial prin mijloace optice, acustice sau spațiale. Constituie o excepție spoturile publicitare și de teleshopping izolate, altele decât în cadrul transmisiilor sportive. Pe de altă parte, integritatea programelor nu trebuie afectată de inserarea publicității în cursul acestora, luând în considerare pauzele naturale din cadrul programelor, durata și natura acestora.

Transmisia filmelor realizate pentru televiziune (cu excepția comediilor de situație, a serialelor și a documentarelor), a operelor cinematografice și a programelor de știri sau a celor pentru copii poate fi întreruptă de publicitate televizată sau teleshopping o singură dată la interval de cel puțin 30 de minute. Nu este permisă inserarea de publicitate televizată sau de teleshopping în timpul

serviciilor religioase. Se interzice teleshoppingul pentru produse medicamentoase care intră sub incidența autorizației de marketing în sensul Directivei 2001/83/CE, precum și teleshoppingul tratamentelor medicale. Proportia de spoturi publicitare televizate și spoturi de teleshopping dintr-un interval de o oră nu poate depăși 20%. Prevederile Directivei nr. 13/2010 se aplică în aceleași condiții și în cazul posturilor de televiziune dedicate exclusiv publicității și emisiunilor de teleshopping.

Statele membre trebuie să ia măsuri adecvate pentru a garanta că emisiunile de televiziune difuzate de către posturile de televiziune aflate sub jurisdicția lor nu cuprind programe cu potențialul de a afecta grav dezvoltarea fizică, mentală sau morală a minorilor.

Orice persoană ale cărei interese legitime, în special reputația și bunul renume, au fost lezate prin enunțarea unor fapte neadevărate într-un program de televiziune, trebuie să beneficieze de dreptul la replică sau de despăgubiri echivalente. Acest drept nu trebuie limitat prin impunerea unor termene sau condiții nerezonabile, dar cererea de exercitare a dreptului la replică sau la despăgubiri poate fi respinsă dacă este nejustificată. În acest sens va fi stabilită o procedură pentru cazurile în care litigiile cu privire la exercitarea dreptului la replică sau la despăgubirile echivalente pot fi aduse în atenția tribunalelor.

Autor

andreea.lisievi@tuca.ro



Detalii contact:

Piața Victoriei
Șoseaua Nicolae Titulescu nr. 4-8
America House, aripa de vest, et. 8
Sector 1
București 011141
România

 (40-21) 204 88 90

 (40-21) 204 88 99

 office@tuca.ro

 www.tuca.ro

Disclaimer

Acest material informativ are numai un caracter orientativ. Scopul său nu este de a oferi consultanță juridică cu caracter definitiv, care se va solicita conform fiecărei probleme legale în parte.

Pentru detalii și clarificări privind oricare dintre subiectele tratate în Buletinul Legislativ, persoanele de contact sunt:

Florentin Țuca, Avocat asociat coordonator (florentin.tuca@tuca.ro)

Cornel Popa, Avocat asociat (cornel.popa@tuca.ro)

Cristian Radu, Avocat colaborator coordonator (cristian.radu@tuca.ro)